

DIMENZIONÁLNÍ ZMĚNY OSOBNOSTI PACIENTŮ HODNOCENY DOTAZNÍKEM NEO-FFI PO LÉČBĚ SNRI ANTIDEPRESIVY

Autor: Škvarlová S.
Školitel: Vaněk J., MUDr. Ph.D.
Klinika psychiatrie LF UP v Olomouci a FNOL

ÚVOD

Psychické vlastnosti člověka jsou pojmány jako vnitřní determinanty chování, takzvaná psychofyzická dispozice k behaviorálním projevům. Cílem zkoumání psychických vlastností je vytvoření **rysové teorie**, která by vysvětlila vnitřní dynamiku, motivy a fungování osobnosti jako celku. V 90. letech profesor Goldberg zformuloval první teorii **pětifaktorového modelu osobnosti**. Jeho záměrem nebylo poukázat na to, že individuální rozdíly mezi jedinci mohou být zredukovány do pěti dimenzí, ale zdůraznit, že pět dimenzí popisuje lidskou osobnost na nejvyšší úrovni abstrakce. Tento model obsahuje dimenzi neuroticismu, extraverte, otevřenosti vůči zkušenosti, přívětivosti a svědomitosti. Jednotlivé dimenze mají své specifické subskály, které spolu tvoří celkový obraz dané dimenze. Hodnoty u jednotlivých dimenzí nemají hranici, která by vymezovala normální hodnoty od patologických. Osobnost člověka se v čase vyvíjí. Tak jako lidské tělo, tak i lidská mysl podléhá změnám okolí. Každá psychopatologie a její léčba může ovlivnit vlastnosti člověka. Posledních 30 let víme, že některé léky (například SSRI antidepressiva) mohou taky mít vliv na jmenované dimenzionální parametry osobnosti.

CÍLE

Zjistit, zda dochází k změně v 5 sledovaných dimenzích osobnostní struktury pacienta po zahájení léčby SNRI antidepressivy.

METODIKA

Pacienti léčeni na Klinice psychiatrie FNOL, kterým byli nově nasazeny SNRI antidepressiva (venlafaxin nebo duloxetin) vyplnili NEO pětifaktorový osobnostní inventář (NEO-FFI) na začátku léčby a později při kontrole efektu léčby. Následně byl analyzován efekt SNRI antidepressiv.

VÝSLEDKY

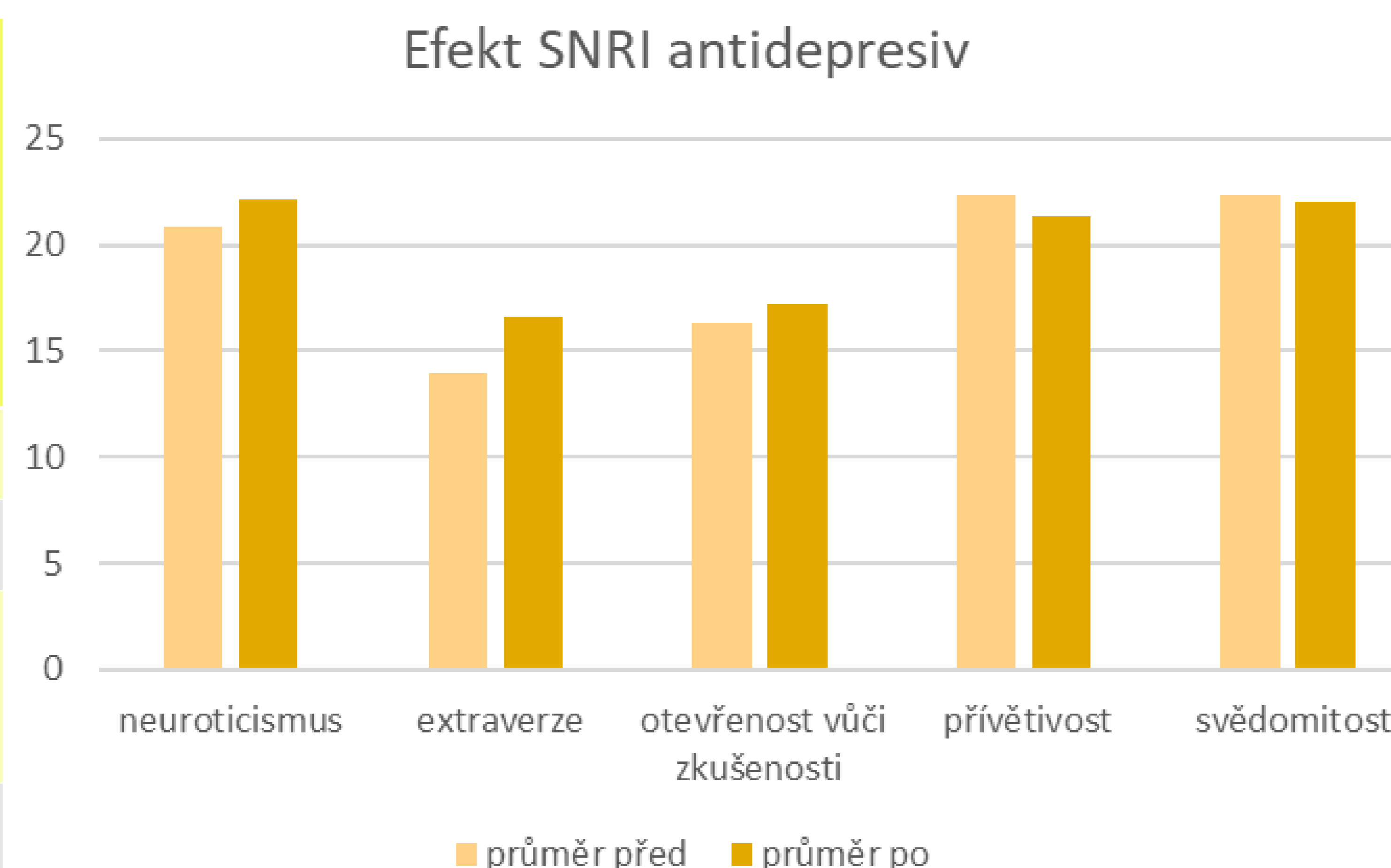
Do výzkumu bylo zařazeno pět pacientů, z toho 4 ženy a jeden muž. Průměrný věk pacientů byl 35,8. Diagnózy léčené SNRI antidepressivy patřili do skupiny afektivních a anxiózních poruch. Mezi vyplněním prvního a kontrolního dotazníku uběhlo v průměru 76 dní. V kategorii neuroticismu, extraverte a otevřenosti vůči zkušenosti byl sledován mírný nárůst absolutní hodnoty i percentilu pacientů. Přívětivost lehce klesla v absolutních i percentilových hodnotách. Svědomitost zůstala na stejné hodnotě. Pro srovnání, studie¹, které zkoumali vliv SSRI antidepressiv na osobnost pacienta ukazují signifikantní pokles neuroticismu a nárůst extraverte na konci léčby.

ZÁVĚR

Na základě našeho výzkumu možno konstatovat, že při užívání SNRI antidepressiv dochází k mírným změnám v dimenzích osobnosti pacienta. Nicméně jsou potřebné další výzkumy s větším souborem pacientů pro dosažení vyšší validity.

	Průměrná absolutní hodnota před ± SD (n=5)	Průměrná absolutní hodnota po ± SD (n=5)
Neuroticismus	20,8±7,2	22,2±6,2
Extraverze	14,0±2,6	16,7±4,1
Otevřenost vůči zkušenosti	16,3±1,7	17,2±4,4
Přívětivost	22,3±3,6	21,3±2,9
Svědomitost	22,3±2,9	22,0±2,9

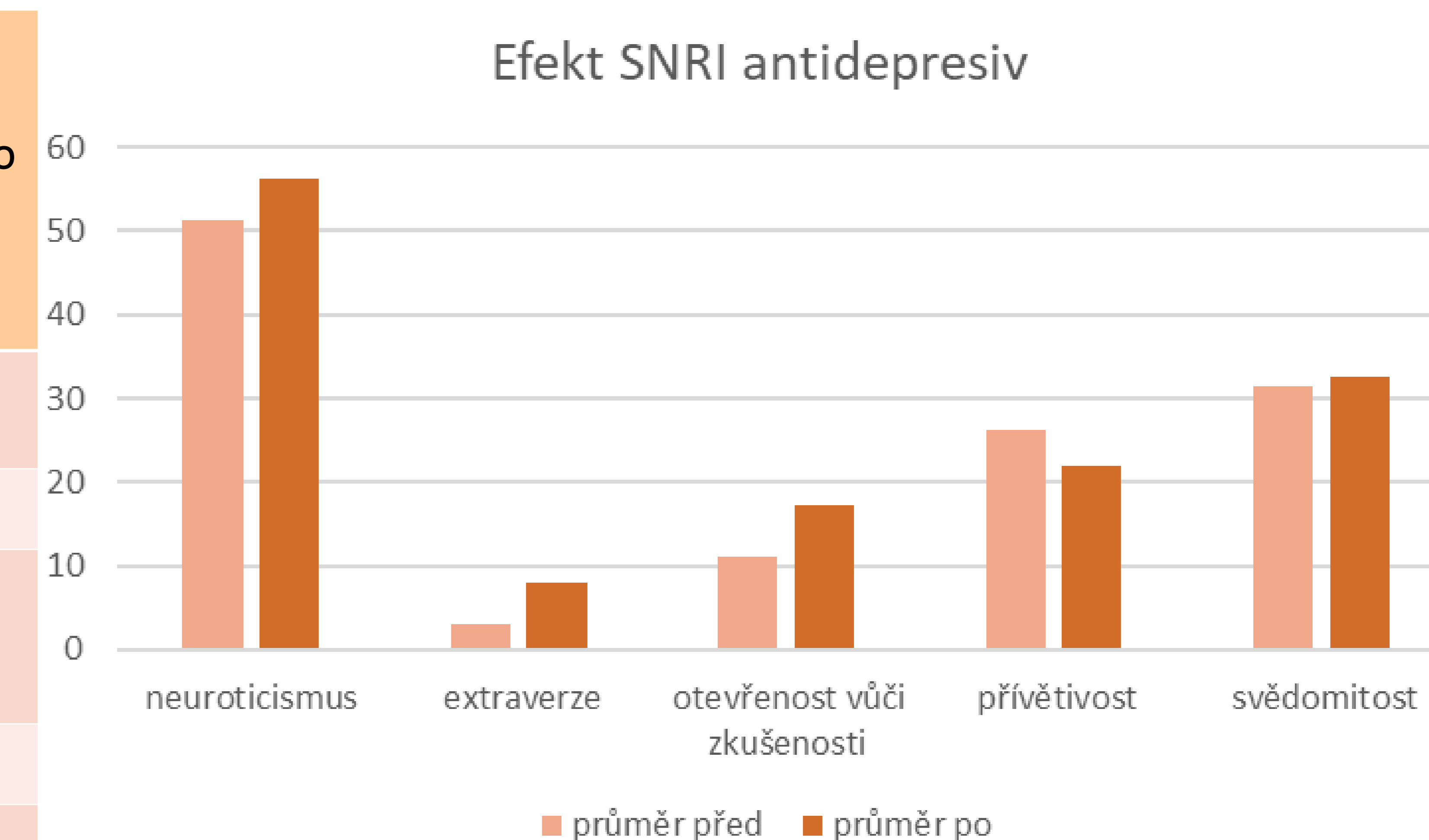
Tab. 1 Srovnání absolutních hodnot

Graf 1 Efekt SNRI antidepressiv – absolutní hodnoty

	Průměrná hodnota percentilu před ± SD (n=5)	Průměrná hodnota percentilu po ± SD (n=5)
Neuroticismus	51,3±28,5	56,3±23,6
Extraverze	3,0±2,8	8,0±8,1
Otevřenost vůči zkušenosti	11,0±5,2	17,2±10,8
Přívětivost	26,3±21,2	22,0±15,2
Svědomitost	31,3±16,1	32,7±12,5

Tab. 2 Srovnání percentilu

Graf 2 Efekt SNRI antidepressiv – percentil

Reference:

1.DU, Lisheng; BAKISH, David; RAVINDRAN, Arun V a HRDINA, Pavel D. Does fluoxetine influence major depression by modifying five-factor personality traits? Online. Journal of Affective Disorders. 2002;71:235-241